

GENERALITAT DE CATALUNYA

L'OBRA
DE CULTURA

BARCELONA
M C M X X X I I

*PROPOSTA D'ORGANITZACIO DE LES
BIBLIOTEQUES DE CATALUNYA*

1.—Totes les Biblioteques i colleccions bibliogràfiques existents a Catalunya que seran declarades d'interès públic, seran posades sota la protecció de la Generalitat de Catalunya.

2.—Aquesta protecció comportarà en el grau d'intensitat i d'extensió que en cada cas serà convenient, la tasca de: a) inventari; b) catalogació; c) inspecció.

3.—La Generalitat de Catalunya tindrà en tot cas dret de retracte per a l'adquisició de les biblioteques, manuscrits i impresos que seran posats a la venda.

4.—La Generalitat de Catalunya exercirà la seva protecció per mitjà d'un Servei general de Biblioteques, el qual Servei constarà d'una Direcció amb tots els elements necessaris al seu funcionament.

5.—El Servei general de Biblioteques proposarà els mitjans d'exercir l'acció protectora del Govern de Catalunya damunt les Biblioteques de Corporacions públiques i d'altres institucions o de particulars existents a Catalunya, per tal d'assegurar-ne la conservació i la utilització pels estudiosos.

6.—El Servei esmentat podrà proposar, a instància dels seus propietaris o directament, que passin en di-

pòsit a la Generalitat, les Biblioteques de tota mena d'institucions, si no ofereixen les degudes garanties de conservació, d'organització i de servei. El propietari tindrà la lliure disposició, per al seu ús, de tots els llibres i manuscrits que constituïran el seu dipòsit, el qual dipòsit sempre portarà el seu nom.

7.—El Servei prendrà cura d'organitzar el contacte i la cooperació entre totes les Biblioteques de Catalunya, i que un catàleg general estableixi una superior unitat entre totes elles i esdevingui el nucli d'un centre d'informacions bibliogràfiques.

8.—L'esmentat Servei tindrà al seu càrrec d'establir la connexió necessària amb els centres d'informació bibliogràfica situats fora del territori català.

9.—El Servei organitzarà el centre de canvis i préstecs dintre i fora de Catalunya.

10.—Les Biblioteques de les institucions posades sota el control del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya es distribuïran dintre els cinc grups següents:

a) Biblioteca de Catalunya, amb el caràcter d'institució nacional i plena personalitat jurídica.

b) Biblioteques d'institucions universitàries i d'estudis superiors.

c) Biblioteques de tipus secundaris en tots els llocs on funcionin establiments d'ensenyament d'aquesta classe en qualsevol especialitat. A les localitats on serà possible, hom organitzarà al voltant de la Biblioteca un nucli cultural, amb l'Arxiu i el Museu.

d) Biblioteques populars distribuïdes de manera que n'hi hagi almenys a tots els caps de partit i a les poblacions de més de 5.000 habitants que no tindran biblioteca del grau c). Des d'elles s'organitzarà una irradiació mitjançant lots circulants de llibres.

e) Sales de lectura infantils, independents de les Biblioteques d'escola que puguin establir-se. Allà on funcionarà una Biblioteca popular, la sala infantil en serà una dependència.

COMPLEMENTS AL PLA D'ORGANITZACIO

Per a posar totalment en pràctica el projecte d'organització de Biblioteques aprovat pel Consell, es pot preveure un període màxim de cinc anys. Ha estat estudiat i preparat per la Ponència d'arxius i biblioteques del Consell de Cultura, el pressupost aproximat del seu funcionament anyal, o sigui de les despeses ordinàries de sosteniment, i el de les despeses de primera instal·lació, que haurien de fer-se a càrrec d'un emprèstit.

Serà creat un Servei central de Biblioteques, ampliació del ja existent, el qual tindrà al seu càrrec totes les activitats que li són assenyalades en el projecte aprovat.

El Servei central serà auxiliat i flanquejat per les Delegacions comarcals que seran necessàries. Tindrà també al seu càrrec l'organització:

a) Del catàleg general de Biblioteques de Catalunya, instrument indispensable per al centre projectat d'informacions bibliogràfiques.

b) De la bibliografia general dels manuscrits catalans o de procedència catalana de les biblioteques nacionals i estrangeres.

c) D'un centre de préstecs i canvi dintre i fora de Catalunya, d'acord amb les conclusions formulades per la subcomissió bibliogràfica de la Societat de les Nacions en 1930.

La normalització cultural de Catalunya necessita una xarxa de biblioteques vives i renovades constantment, les quals hauran d'atendre, segons llur caràcter respectiu, el mateix les exigències de l'alta investigació que les de difusió de la cultura en tots els estaments socials, des de la capital de Catalunya fins als nuclis més petits de població. En el càlcul del pressupost estudiat s'enclou la subvenció i l'organització dels següents grups de biblioteques. (No és per olit que no s'hi parla de les Biblioteques auxiliars que requereixen els centres de recerca i els d'ensenyament. Unes i altres han d'ésser considerades com a instrumental o material d'investigació o pedagògic, i, per tant, llur sosteniment ha d'anar a càrrec dels pressupostos de cada institució.)

Biblioteca de Catalunya

Es consignaran les quantitats necessàries per a llur definitiva instal·lació a l'edifici de la Santa Creu, les obres d'adaptació del qual ja han estat començades, amb càrrec als vigents pressupostos de la Generalitat. També hi és prevista una suma important per a dotar-la d'un fons de llibres a l'altura del seu caràcter d'institució nacional i de les exigències de l'alta investigació científica.

Biblioteca universitària i d'Institucions d'ensenyament superior

És un problema inajornable la reorganització de la nostra Universitat. Les qüestions que afecten el seu funcionament normal, ja seran previstes en el pressupost de la Universitat. Però ha estat prevista una quantitat suficient per a adquisicions de llibres que modernitzin el seu fons i li donin l'eficàcia de la qual avui està mancada.

És igualment prevista la creació d'una gran Biblioteca tècnica, en el clos de la Universitat Industrial, de la qual serà una secció, que pot donar-nos una idea de la vitalitat que assolirà la Biblioteca de l'Escola del Treball.

Les Escoles superiors d'Agricultura, d'Arquitectura i de Comerç, són també objecte d'atenció, i ha estat estudiada la manera de modernitzar llurs biblioteques.

Biblioteques de tipus secundari

Se'n preveuen en les quinze poblacions on funcionaran institucions d'ensenyament d'aquest caràcter.

Funcionaran en locals facilitats per les poblacions, amb el personal tècnic corresponent, sortit de l'Escola de Bibliotecàries. S'hi incorporaran els fons de llibres degudament seleccionats, de les Biblioteques públiques existents en algunes de les poblacions al·ludides. Però és prevista, independentment d'això, la constitució d'un fons de llibres d'acord amb les exigències de l'ensenyament del grau secundari i la subvenció anyal indispensable per a incrementar-lo i anar augmentant progressivament la força d'atracció de la biblioteca.

La distribució de la consignació anyal no és prevista amb igualtat matemàtica per a cadascuna de les Biblioteques, sinó que serà feta d'acord amb la intensitat del moviment cultural de cada població. En aquelles on serà possible d'organitzar un nucli cultural de biblioteca, arxiu i museu, la primera tindrà tot l'utilatge de primera mà indispensable per a les exigències del treball científic no solament dels estu-

diosos locals, sinó també del personal tècnic que hi exercirà la seva professió.

El préstec de llibres entre aquestes biblioteques i la de Catalunya, farà possible a qualsevol estudiós l'aprofitament del més complet utilatge bibliogràfic.

Biblioteques Populars

Se'n preveuen, ara com ara, 35, escampades per Catalunya en poblacions de més de 6.000 habitants, i que no tinguin biblioteca del grau anterior. Les consignacions per a constituir el primer fons i el seu nodriment anyal seran inferiors, almenys, en una tercera part a les del grau secundari.

A la ciutat de Barcelona se n'organitzaran 10, la primera de les quals ja es troba en vies de realització.

En total, doncs, 45 Biblioteques populars, ultra les 14 ja existents en locals facilitats pels municipis, amb sala de lectura infantil, i dirigides per personal tècnic de l'Escola de Bibliotecàries, i lligades, també, per mitjà del préstec de llibres amb el Servei Central.

Irradiació de les Biblioteques Populars i de les de tipus secundari

A la comarca al voltant de cadascuna d'elles, s'es-

tendrà una xarxa de filials servides per un dipòsit de 5.000 volums circulants (250.000 volums en conjunt), constituït en cadascuna de les 50 Biblioteques secundàries i populars, les quals actuaran a la manera de centrals organitzadores del préstec de llibres sota la direcció coordinadora del Servei Central. Els locals seran facilitats pels municipis, i no caldrà que tinguin les dimensions dels de les Biblioteques Populars, ja que, més que no pas biblioteques de presència, obertes cada dia, seran centres per al préstec de llibres que sols funcionaran unes quantes hores la setmana en la majoria dels casos. Els municipis han de contribuir amb una subvenció, a la constitució del fons circulant.

En alguns casos, i si les condicions de la cooperació local ho faran factible, aquestes filials podran assolir la categoria de les Biblioteques del grau anterior. Ordinàriament llur cura podrà ésser confiada a les mestresses de la població, les quals rebran una indemnització per llur treball.

Sala de lectura per a infants

S'ha estudiat el seu funcionament a totes les poblacions de Catalunya, constituïdes per llets circulants servits per les Populars que actuen de centrals.

UNIFICACIO DELS SERVEIS DE BIBLIOTEQUES POPULARS

I.—Totes les qüestions de caràcter tècnic de les Biblioteques Populars que funcionen a les províncies de Girona, Tarragona i Lleida seran sotmeses a estudi i informe del Consell de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Serà restablerta, així, la unitat de funcionament que hi havia hagut en temps de la Mancomunitat i sense que aquesta determinació impliqui cap propòsit de limitar les facultats administratives de les actuals Comissaries delegades.

II.—Totes les Biblioteques populars que depenen de les antigues Diputacions provincials de Girona, Tarragona i Lleida passaran a un règim de Direcció única sota l'actual Direcció del Servei tècnic de Biblioteques Populars.